

Joukkoliikenteen talousarvioesitykset vuodelle 2025

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 21.08.2024 § 24
5066/02.02.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
joukkoliikenneinsinööri Kim Venesjärvi, puh. 044 718 5038
joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi, puh. 044 718 5145
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Joukkoliikennelautakunta hyväksyy osaltaan joukkoliikenteen talousarvioesitykset vuodelle 2025. Mikäli esityksiin tulee muutoksia, tuodaan muutokset tiedoksi lautakunnalle.

Päätös

Merkitään tiedoksi, että esittelijä korjasi seuraavat virheet esitystekstistä kokouksessa:

- Joukkoliikennelautakunnan päivämäärä on 21.8.2024
- Taulukossa Henkilökuljetus ja joukkoliikenne TA2025 oikeat luvut menot - kohdassa on riveillä PALI-liikenne 800 000, MYK 450 000, Yhteensä 1 250 000 ja Toimintakate 1 200 000.
- Taulukossa Lipputulot sarakkeessa TA2025 rivillä joukkoliikenne oikea luku on 12 000 000.
- MAL-sopimuksessa joukkoliikenteen perusrahoituksen valtionavuksi vuodelle 2025 on sovittu 1,1 miljoonaa euroa. Summa on 20 000 euroa enemmän kuin aiempina vuosina.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kuopion ja Siilinjärven välinen yhteistoimintasopimus määrittelee joukkoliikennelautakunnan tehtäväksi laatia joukkoliikenteen talousarviot seuraavalle kalenterivuodelle. Alustavat talousarviot tulee toimittaa jäsenkunnille tiedoksi lokakuun loppuun mennessä ja hyväksytyt talousarvio kyseisen vuoden tammikuun loppuun mennessä.

Joukkoliikenteen talousarvio sisältyy Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvioon. Joukkoliikenteen talousarvio käsittelee etenee seuraavasti:

- Joukkoliikennelautakunta 22.8.2024
- Kaupunkirakennelautakunta 28.8.2024
- Kuopion kaupunginjohtajan talousarvioesitys 2025 julkaisu 3.10.2024
- Kaupunginhallitus 28.10.2024.
- Kaupunginvaltuusto 11.11.2024 (päättää veroprosenteista)
- Kaupunginvaltuusto 25.11.2024.

Käsittelyprosessin aikana muutokset talousarvioesitykseen ovat mahdollisia.

Siilinjärvellä käsittely etenee normaalissa aikataulussa, jonka vuoksi tässä vaiheessa Siilinjärven joukkoliikenteen talousarviosta 2025 on käytettävissä vain karkea arvio.

Toimintaympäristä ja muutokset

Joukkoliikenteen toimintaympäristössä on vuoden 2024 aikana tapahtunut merkittävä muutos, kun PALI -palveluliikenne tuli osaksi henkilö- ja joukkoliikennesyksikön toimintaa. PALI -palveluliikenne vaikuttaa joukkoliikennesyksikön vuoden 2025 talousarvioon. PALI -palveluliikenteen talousarviota käsitellään omana kokonaisuutena erillään muusta liikennöinnistä.

Vuoden 2025 aikana valmistellaan edelleen runkolinjaston 2026 käyttöönottoa, joka vaikuttaa mm. infrahakkeiden kautta joukkoliikenteen taloudessa.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Joukkoliikenteen toiminnan painopiste on edelleen matkustajamäärien kasvattaminen, liikennöinnin tehostaminen ja palvelutason parantaminen taloudelliset edellytykset huomioon. Joukkoliikenteen esteetömyyden kehittäminen ja parantaminen on nostettu uudeksi tavoitteeksi päivitetystä Joukkoliikenneohjelma 2035.

Henkilöstösuunnittelu

PALI -palveluliikenteen järjestäminen ja lippujärjestelmän kehittäminen sekä liikenteiden kilpailutusten valmistelu ja lisäävät henkilöstön työkuormaa ja tehtäviä. Henkilöstön työmäärään, jaksamiseen ja työhyvinvointiin tulee kiinnittää huomioita.

Matkustus Vilku-liikenteessä

Paikallisliikenteen matkustajamäärä on kasvanut tänä vuonna 2024 tammi-kesäkuussa +11,1 % vuoteen 2023 verrattuna.

Hyvään matkustuskehitykseen ovat vaikuttaneet joukkoliikenteen määrätietoinen kehittäminen, yleisesti joukkoliikenteen positiivinen imago ja osaltaan yleisten kustannusten nousu.

Kaupunkiliikenne	2019	2020	2021	2022	2023 +15,4 %
Linjat 1-40	7 003 751	4 968 633	5 589 357	7 019 208	8 461 920

Arvio kaupunkiliikenteen nousumäärien kehittymisestä

Kaupunkiliikenne	2023	2024	2025 +10 %	2035 +50 % vs 2023
	7 650 000	8 000 000	9 300 000	12 700 000

Seutuliikenteessä matkustajamäärät ovat olleet suhteellisen tasaisia. Seutuliikenteessä matkustus on vielä vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan nähden jäljessä -4,9 %, mutta kasvua on ollut vuoden 2024 tammi-kesäkuu edellisen vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan nähden +7,4 %.

Seutuliikenne (Vilku, ei ELY)	2019	2020	2021	2022	2023
Linjat 42-86	354 244	256 675	319 772	311 705	336 804

Seutuliikenteen matkustajamäärät ovat palautumassa hiljalleen. Kuitenkin matkustuksessa jäädään vielä vuoden 2023 tason alle.

Kuopio

Kuopion talousarviossa esitetyt tulot ja menot ovat koko toimivalta-
aluetta (Kuopio ja Siilinjärvi) käsittäviä lukuja. Tämä helpottaa
talousarvion laatimista ja seurantaa. Siilinjärven osuudet näkyvät
talousarvion luvuissa tulojen ja menojen vähennyksinä.

Alla olevassa taulukossa luvut ovat Kuopion talousarviolukuja. Siilinjärven
talousarvioluvut esitetään omana kohtana tässä tekstissä.

Henkilökuljetus ja joukkoliikenne TA 2025		
Koulu- ja esikoulukuljetukset		
	Tulot	Menot
Myyntituotot	5 500 000	
Palvelujen ostot		5 500 000
Yhteensä	5 500 000	5 500 000
Toimintakate		0
Joukkoliikenteen järjestäminen		
	Tulot	Menot
Myyntituotot	10 741 000	
Tuet ja avustukset	2 300 000	
Muut toimintatuotot	30 000	
Palvelujen ostot		18 894 000
Muut toimintakulut		591 000
Yhteensä	13 048 000	19 485 000
Toimintakate		6 437 000
PALI-liikenne		
	Tulot	Menot
PALI-liikenne	50 000	400 000
MYK		150 000
Yhteensä	50 000	550 000
Toimintakate		500 000
Joukkoliikennelautakunta		
	Tulot	Menot
Toimintakulut		37 500

Koulukuljetuskustannukset

Koulu- ja esikoululaisten kuljetuskustannusten arvioidaan nousevan 5,7 % mm. liikennöintikustannusten nousun vuoksi.

Liikennöintikustannukset

Liikennöintikustannuksissa lisäkustannuksia syntyy sopimukseen sisältyvistä indeksitarkistuksista sekä lisäliikenteen hankinnasta matkustajien kyytiin mahtumisen varmistamiseksi.

Linja-autoliikenteen kokonaisindeksin kuukausivaihtelu on ollut kesäkuu 06/2023- kesäkuu 06/2024 välisenä aikana 115,3 ja 116,6 välillä.

Lipputulo

Vuonna 2023 lipputulot kertyi 15,7 % arvioitua enemmän. Vuoden 2024 lipputulot arvioidaan ylittävän TA 2024 arvioidusta. Matkustaja- ja lipputulooennusteeseen loppuvuodelle voi vaikuttaa vielä merkittävästi mahdollinen pitkä ja lämmin syksy, joka edistäisi pyöräilyä ja jalan liikkumista.

Lipputulot	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
joukkoliikenne	9 371 348	11 051 503	10 400 000	10 741 000
PALI				50 000

Toimintakatevertailu

TA-vertailu	2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	13 539 996	12 141 000	13 048 000
Toimintakulut	18 189 561	18 955 000	19 485 000
Toimintakate	4 649 564	6 814 000	6 437 000

Valtionapu

Valtionapu vuodelle 2025 tulee MAL-sopimuksen perusteella, jossa on sovittu joukkoliikenteen perusrahoituksen valtionavuksi 1,0 miljoonaa euroa. Summa on 80 000 euroa vähemmän kuin aiempina vuosina. Hallitusohjelmaan (2023) kirjattu ilmastoperusteisen joukkoliikenteen valtionapu 1,0 miljoonaa euroa on poistettu kaikilta kaupungeilta.

Siilinjärvi

Siilinjärven talousarviossa joukkoliikenne on omana tulosalueena, jonka tehtävänä on edistää ja ylläpitää joukkoliikennepalveluja työ-, koulu- ja asiointiliikenteen tarpeisiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Joukkoliikenteen kuluihin sisältyvät liikennepalvelujen ostot, liikennöintikorvaukset ja yhteistoimintasopimuksen mukaiset joukkoliikenteen järjestämispalvelut. Kasvaneita kustannuksia on ollut mm. ICT-palveluissa, palkoissa sekä rahoitus- ja pankkipalveluissa.

Siilinjärven matkustajamäärän arvioidaan edelleen kasvavan vuoden 2025 aikana edellisvuoteen verrattuna sekä kokonaiskustannusten arvioidaan

kasvavan vuoden 2024 tasosta. Toimintakatteen arvioidaan pysyvän samalla tasolla.

TA-vertailu Siilinjärvi	2023	TA 2024	TA 2025
Toimintatuotot	1 541 163	1 497 000	1 775 700
Toimintakulut	-2 894 600	-2 935 531	-3 206 915
Toimintakate	-1 353 437	-1 439 531	-1 431 215

Joukkoliikennepalvelut Siilinjärvi TA 2025		
Joukkoliikenteen järjestäminen		
	Tulot	Menot
Myyntituotot	855 000	
KELA-koulumatkatuki	570 000	
Tuet ja avustukset	150 000	
Sisäinen liikenne	200 700	791 000
ELY-liikenne		64 620
Palvelujen ostot Vilkku-liikenne		2 000 000
Viranomaiskustannukset		340 470
Joukkoliikennelautakunta		5 625
muut kustannukset		5 200
Yhteensä	1 775 700	-3 206 915
Toimintakate		-1 431 215

Hallitusohjelmaan (2023) kirjattuja mahdollisia kustannusvaikutuksia

Hallitusohjelmakirjausten mukaan liikennepolttoainehinnat eivät nousisi hallituksen toimenpiteiden takia. Hallitus tulisi huomioimaan ja kompensoimaan jakeluvaihtelun vaikutuksia pumppuhintoihin.

Hallitusohjelmassa kaupunkiseutuja kannustetaan yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen, joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn edistämiseen sekä segregatoon (eriytyminen) ehkäisemiseen.

Kuntien valtionapuun on hallitusohjelmaan 2023 kirjattu indeksijarru, joka olisi yksi prosenttiyksikkö per vuosi vuosille 2024-2027. Indeksijarrun vaikutusta on tässä vaiheessa vaikea vielä arvioida, eikä sen toteuttamisesta tai toimeenpanemisesta ole vielä kerrottu tarkemmin.

Investointisuunnitelma vuosille 2026-2028

Kuopiossa joukkoliikenteen pysäkki-infran kehittämiseen on varattu vuosittain 150 000 €.

Tiivistetysti

Liikennöintikustannusten nousu näkyy molempien kuntien

talousarvioesityksessä kohonneina menoina, mutta toisaalta kasvaneet matkustajamäärät lisäävät lipputulokertymää lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna.

Talousarvioesityksiä selostetaan kokouksessa

Vaikutusten arviointi

Joukkoliikenteen talousarvioesityksellä 2025 varmistetaan nykyinen joukkoliikenteen merkitys kestävän kaupunginkehityksen vetovoimatekijänä. Toimiva joukkoliikenne mahdollistaa työvoima liikkumisen, edistää yritysten toimintaedellytyksiä niin työvoiman saatavuuden kuin asiakkaiden liikkumisen mahdollistajana. Joukkoliikenteen palvelutason säilyttäminen edistää viisasta liikkumista, vähentää oman auton käyttöä ja lisää elinympäristön viihtyisyyttä. Toimivalla joukkoliikenteellä varmistetaan kaupungin huoltovarmuus kriisitilanteissa.

Joukkoliikenteen taloudelliset toimintaedellytykset ja saavutettavuus pysyisivät nykytasolla. Palveluliikenteen lähtöjen määrä tulee vähenemään, kuitenkin siten, että jatkossakin saavutettavuus säilytettäisiin nykyistä palvelutasoa tehostamalla.

Joukkoliikenteen TA2025 laskee joukkoliikenteen toimintakatetta eli nettotulosta. Taloudellinen vaikutus Kuopion kaupungin talouteen on siten positiivinen.

Liitteet

5066/2024 Joukkoliikenteen TA2025 vaikutusten ennakoarviointi Kuopio